

Darrera estació d'un viatge reiniciàtic

ROSA MARIA GIL TORT

L'autora d'aquesta novel·la finalista al Premi Bertrana del 2016, l'Alba Sabaté, amb la seva prosa planera i detallista alhora, ens convida en les seves novel·les a viure apassionants viatges interiors. No hi cerqueu, però, anàlisi psicològica, frases rotundes ni girs inesperats. Més aviat trobareu escenes diàries repetides i viscudes centenars de vegades arreu, que esdevenen matèria literària quan ens presenten les raons del perquè de cada sentiment, de cada costum, de cada record. Els seus personatges són els que passegen pels nostres carrers, fan cua a la botiga, escombren les engrunes i reguen els geranis del balcó. Són les nostres amigues, mares, tietes i germanes, companys de feina, cunyats o simplement nosaltres mateixos. Fa falta una mirada atenta per veure-hi més enllà de retrats i situacions, allò que és universal perquè és intrínsec a la naturalesa humana.

L'hotel blanc de la platja no és una novel·la fàcil, com tampoc ho

eren *Aniversari* ni *Paradisos d'aigua*. L'autora basteix una història de retorn i nostàlgia de la joventut, presentant-nos uns escenaris urbans que molts guardem en la memòria, i ens atrapa perquè sap hàbilment seduir-nos amb el nostre propi passat, com a gironins i com a joves. I en aquest escenari mític de la joventut que ens retorna apareixen les raons d'una dona que cerca, que lluita, que es vol refer a ella mateixa. La protagonista, Virgínia, supervivent d'una prova límit, anhela tornar a ser ella, busca la seva pròpia reconstrucció com a dona, i per fer-ho s'entesta a reiniciar la seva vida allà on va començar tot, allà on va experimentar la joventut, amb tot el doll de possibilitats i desitjos per aconseguir, allà on es creia bella, eterna i capaç de tot. I com en un film d'art i assaig en blanc i negre, van passant per davant nostre

El cinema Modern, el bar l'Arc, l'Enderroc, el Bistrot, tota una geografia sentimental que ens atrapa

SABATÉ, Alba

L'hotel blanc de la platja

Editorial Columna
Barcelona, 2016
197 p.

espais mítics ancorats en la memòria de molts lectors: el cinema Modern, el bar l'Arc, l'Enderroc, el Bistrot, tota una geografia sentimental que ens atrapa amb la intenció de penetrar en aquella altra geografia humana on regeixen el pas del temps, la maduresa, l'amor i la mort. Tot plegat embolcallat en una història breu, que passa en pocs dies. Uns éssers i uns espais propers que ajuden a explicar tota una vida i ens somouen records i consciències entre la realitat i la ficció.

COSTA I SAVOIA, Ernest
Pous de neu i de glaç

Quaderns de la Revista
de Girona, 182
Diputació de Girona, 2016. 96 p.

En el fons, hi fa fred

DANI VIVERN LLADÓ

Ernest Costa i Savoia (Bescanó, 1940), al seu llibre *Pous de neu i de glaç*, una nova guia dins la Col·lecció «Quaderns de la Revista de Girona», demostra que és un investigador polifacètic. D'entrada, al títol ja s'hi fa una distinció entre «pous de glaç» –denominació ben coneguda– i «pous de neu». O sigui que el tema no és tan simple com podria sem-

blar. I l'aprofundiment en la matèria ha portat el maquetista a canviar lleugerament l'estructura a la qual ens té acostumats aquesta col·lecció. Cada capítol —sempre són dues pàgines cadascun— presenta aquesta vegada a la pàgina esquerra un text en color ocre. És una mena de fitxa-guia per a excursionistes a peu i/o en cotxe (els símbols hi són explícits) que ens indica com arribar

Dues etapes d'una vida

HENRY ETTINGHAUSEN

El *forat* es refereix al llibre encisador *El gat, unes llavors i quinze llibres* (Girona, 2011), en el qual l'autora relatà com s'havia establert a Catalunya amb el seu marit, John Langdon-Davies, escriptor, reporter a la Guerra Civil i organitzador de l'acollida d'infants refugiats en famílies angleses. En John i la Patricia havien marxat d'Anglaterra, el 1950, per odi al clima. Per sobreviure, a Sant Feliu de Guíxols havien muntat l'hotelet Casa Rovira, que es dedicà a atraure amics anglesos del matrimoni, i amics d'aquells amics.

El nou llibre —el del forat al mig— està impregnat de la mateixa exquisidesa que el primer. Comença amb la infantesa i la juvenesa de la Patricia en una Anglaterra post-victoriana, amb les flamarades de l'Imperi encara ben enceses i l'obsessió de la gent de bona posició social de comportar-se en públic sempre com calia. Per això, la seva educació inclou classes particulars de treballs manuals, de dansa, de música, de religió, d'elocució, però també un col·legi on les monges «ens parlaven de sexe amb la mateixa professionalitat que ens parlaven de les carreres, de les vocacions i dels perills de patir

hemorroides si continuàvem seient damunt dels radiadors calents».

El llibre està farcit de descripcions de gent estrambòtica que avui semblen de ficció, començant pel pare, que es jubilà als quaranta-cinc anys per dedicar-se al seu jardí, i per la mare —que creia en les fades, els follets i els gnoms—, que insistia en la necessitat de protegir-se contra les excentricitats dels estrangers. Es tracta d'un món en què, veient un home negre en un compartiment d'un tren, la mare diu a la Patricia de passar-ne de llarg, perquè «ell no voldria que ens el miréssim, pobre home, seria cruel».

Durant la Segona Guerra Mundial la Patricia aprèn a reparar ràdios d'avions militars. Després, havent-se enamorat a primera vista d'en John, no pensa dos cops a casar-s'hi i a emigrar pràcticament sense diners a Catalunya, on no havia posat mai els peus. A la segona part del llibre inclou anècdotes estrafolàries sobre l'hotelet, el seu personal i els seus hostes, barrejant-les amb l'època «postcasa Rovira», quan visqué la transformació de Sant Feliu d'un poble de pescadors i de fàbriques de suro en una capital de la Costa Brava, ple de xalets, grans hotels i blocs de pisos.

LANGDON-DAVIES, Patricia

El llibre del forat al mig

Col·lecció Josep Pla

Diputació de Girona, 2016, 171 p.

El llibre desborda de saviesa i d'humor. Des d'un sisè pis al carrer dels Guíxols i dels seus més de noranta anys, acompanyada d'un «collaret» proveït d'un botó d'emergència que li fa pensar que «en algun lloc hi ha algú esperant el meu», la Patricia gaudeix d'una visió en la qual es conjuguen deliciosament ironia i filosofia. El llibre ha estat traduït esplèndidament per Carme Geronès, i porta un excel·lent pròleg de Matthew Tree. Malgrat no haver coincidit mai personalment amb aquesta meva compatriota, tan talentosa, atractiva i sagaç, tinc la sensació de conèixer-la molt bé. Estic més que segur que el seu marit estaria molt orgullós de la seva carrera literària, i amb tota la raó del món.

al pou al qual es dedica el capítol. La idea s'agraeix. La resta del text descriu la història, estructura, usos i curiositats de cadascuna d'aquestes estructures arquitectòniques. Algunes són d'una complexitat i dimensions sorprenents.

Un altre detall amb què Costa demostra el seu esperit polifacètic és que totes les fotografies del llibre, menys unes set o vuit, són seves. No són fàcils d'obtenir. La llum sol ser escassa en els pous, i ha de costar accedir a l'angle ideal per presentar-ne tant una vista general com un detall mig ocult. Tot

i aquests obstacles, ens costaria trobar un altre Quadern amb la qualitat d'imatges d'aquest.

Que els lectors no temin veure's enfrontats a un text tècnic. Al contrari, els elements històrics s'hi enllacen amb el paisatge; els usos del glaç i de la neu es complementen amb referències gastronòmiques i medicinals, i no hi falten els referents literaris que s'han inspirat en aquestes obres, algunes de les quals han passat per restauracions més o menys encertades, tot i que més valdria haver-les simplement conservat, rein-

dica l'autor en més d'una ocasió amb força vehemència. Polèmica servida.

Un aspecte curiós de l'obra és el lèxic, molt ric. A vegades sorpren amb localismes dels que cal consultar a l'Alcover-Moll o, millor, als avis que encara tenen la sort de conèixer-los: *esborranc*, en el sentit d'«esvoranc»; *al devora* (a la vora de); *avidar* (donar vida a algú, a alguna cosa). I molts més...

En poques paraules, és un Quadern de tema molt específic i gens fàcil que l'autor ha sabut solucionar amb destresa, coneixement i amenitat.